

v mesto Richmond in v St. Louis *), kjer še nimajo cerkve, ktera bi samo za Nemce namenjena bila, pa nemške duhovnike so vendar dobili (st. 19.). V mestu Nashvillu tudi še nimajo cerkve posebno za Nemce, ako pa bratovščina jim pomaga, bodo si jedno izzidali in nad vrata napisali: *Germanorum pietas erexit*, to je: Pobožni Nemci so jo izzidali (str. 28.). Na Štajerskim in po Krajskim, Koroškim in Teržaškim se je za to bratovščino lani zbralo 9517 gold. 32 kr. in pol. Ali smo Slovenci za slovenske učilnice tudi kaj nabrali in koliko? — Da bi le kdo tako seme znašel, da bi se vsejalo, in da bi iz nje sama od sebe šola zrastle, — kakó bi to bilo dobro za nas!

(Dalje sledi.)

Priden sadjo- in vinorednik na visoki gori.

Visoke časti vredni gosp. tehant Jakob Dolenc so odborstvo c. k. kmetijske družbe unidan práv razveselili, ko so mu oznanili, de na visokim hribu pri sv. Andreji v Loški fari neki kmet stanuje, Tomaž Vernik po imenu, ki ima posebno veselje z sadjorejo, in ki je pred nekimi leti iz pašnika nograd naredil, na katerim si je letas več ko 1200 bokalov mōšta pridelal. Za ogled so nam gospod tehant dve hruški iz Vernikoviga verta poslali in pa dva sladka grojzda; vsaka hruška dobriga plemena skorej en funt tehta, en grojzd 27 lotov, drugi pa 26 lotov. Hruške imenuje špōrglje. Gosp. tehant so obljubili, vert in nograd pridniga Vernika c. k. kmetijski družbi bolj na tanjko popisati, in nadjamo se, de ga bo ona pri prihodnjim velikim zboru zavoljo njegoviga hvale vredniga prizadevanja z sreberno svetinjo počastila, ktera je posebno pridnim oskerbovavcam sadniga drevja namenjena. Naj bo sadjorednik na visocim hribu drugim kmetam na planjavah v spodbodo in v izgled! Vredništvo.

Skušen nauk.

M. K. iz Češnjic nam je povedal, de mu je pred nekimi dnevi lepo kravo hudo napenjalo, ki je s suhim fižolam nit požerla, po kateri se fižol na prekle ovija. Veliko so poskušali, pa nič ni pomagalo, zatorej so žalostni že obupali. K sreči gospodarju na misel pride, de je lani v Novicah bral, de se mora pri hudim napenjanji živinčetu vamp prebōsti in sicer tam, kjer je nar bolj napet. To so storili, in kravi je bilo berž pomagano. Raño so ji z neprehvaljenim hribovskim primažkam (arniko) ozdravili, in vsa zdrava krava bo kmalo telička imela. Bog poplačej Novicam oetbo krave in telička!

K. H.

Hvala komur hvala gre.

Umni in omikani kmetje in rokdelci niso samo zato spoštovanja vredni, kēr nam kruh in družih potrebnih reči pridelujejo, ampak tudi zato, kēr zamorejo k poviksanji in pomnoženji raznih vednost, posebno natoro- in storoznanstva dostikrat kaj pripomoči. Tako očitno hvalo zaslužijo neki kmetje iz Grobelj med Šent Jernejem in Kostanjevco, ki so mi o letašnjih šolskih praznikih z velikim veseljem vse povedali in razkazali, kar so pred 4. leti na tem kraji starih reči iz zemlje izkopali. Posebno hvalo zasluži tudi prijazni kerčmar iz Stariga Terga poleg Višnje Gore, Simončič po imenu, kterimu sploh Salomon pravijo, ki me je na

tisto mesto peljal, kjer se imenitno ležiše lahkiga kamnja (Tuffstein) vidi, kakoršniga je le malokje viditi; tudi tisti kraj mi je pokazal, kjer Dedindolov potok pod Terstenikam teče, brez de bi se voda teh potokov nekod stekala. Enako pohvaljenje zaslužijo tudi kmetje še več družih krajev, ki so se mi v enacih zadevah práv prijazni skazali, tode tukaj mi prostora manjka vsih posamim opomniti. Samó kovača iz Zgorne Straže poleg Toplic, Martina Picelna moram še pohvaliti, ki mi je, ko sim staro stražo ogledoval, 3 ondi skopane stare železa (dva meča in eno zazobino ali sulico) pokazal, ter mi jih je brez vsiga plačila za Ljubljanski muzeum ponudil.

Po tacih in enacih delih se tedej skazuje razumnost in dobro sercé naših kmetov.

De bi bili pač vsi naši domorodci tacih misel, in de bi povsod, karkoli posebniga stariga najdejo, za naš muzeum ali pa za zgodovinsko družbo prihranovali. Po tem takim bodo tudi kmetovavci in rokodelci k mnogoteri vednosti pripomogli, ktera jim bo po drugi poti zopet povernila, kar so ji oni dobriga skazali; zakaj vse vednosti so med seboj v eno koló zvezane, in ena drugo podpira.

V Ljubljani 27. Kimovca 1845.

Peter Petrucci,
c. k. učenik pesništva in govornišva,
in ud zgodovinske družbe.

Domača povest.

Velikašno cerkvenovojaško obhajanje v Ipavski dolini 16. Kozoperska.
(Konec.)

Po dokončanih biljah so gospod Matija Vertove, Št. Vidški fajmošter, po želji vojaškiga poglavarja, kēr so vsi pričijoči oficirji in vojaki slovensino razumeli, nasledni nagovor v slovenskim jeziku izustili:

Visoko Veljavni!

„Spomin obhajamo visokoserčniga konjika, kteri je pred 32 leti junaške smerti tukaj umerl. Nam, ki smo tisti čas že v šestim letu duhovno pastirstvo v dolini opravljali, in ravno tisti dan slave polno smert junaka zvedili, naj bo dovoljeno, današnje praznično cerkveno opravilo visokiga pomena z kratkim nagovorom skleniti. 3. dan Kozoperska 1813 je bil celi Ipavski dolini večniga spominstva vredni dan, ob kterim je bilo nam — rešenim iz rok sovražnika — pripušeno iz celih pers dihati, očitno veseliti in srečne čislati se, de so nas bili presvitli avstrijski Cesar Franc otēli, in vnovič pod Svoje vse osrečljivo vladarstvo spravili.

Ravno tisti dan je tudi danes hvaleni Pavl Rostaz, množen konjik veljavniga c. k. petiga regimenta, mlad, verl in upa poln mož — sin žlahtnoserčniga in jakiga ogerskiga naroda, kteri je omahovani sedež Marije Terezije podpiral, in ki si v poslednjih časih močno prizadeva, po modrih kmetijskih, obertniskih in kupčijskih postavah visokeji stopnjo blažnosti doseči — tukajle na cesti, blizo te hiše božje v čverstim in premažnim kresanji z zopernikovo zadnjo stražo, svojo žlahtno kri prelil, in iz pokoršine do Cesarja in za rešenje naše drage domovine, svojo dušo junakoserčno pustil.

Berž ko so bili Ipavci — kteri so se ob tistih zlo nevarnih časih z gorečo ljubeznijo do milostljiviga Cesarja Franca in svoje domovine obnašali — zaliga junaka slavno smert iz ust eškadronskih gospodov oficirjev in družih njegovih tovaršev zaslišali, so z enim duham poskerbeli, njegovo lepo smert s kristjanskim pogrebam počastiti, in so na hitro narejenim znamnju njegovo ime vnukam v spomin zročili.

Gospod baron Gramont, ki so takrat pri ravno tistih huzarjih njegov korporal bili, in pred devet letmi stotnik Brodsko - mejaškiga regimenta v Ipavi

*) Po pismu gosp. Premutata (Novični list 35.) so jo mende v mescu Kimovcu 1844 dobili. Vredništvo.